

Żychowo, 21 lipca 2025 r.

Adresaci Petycji:

- 1) Wójt Gminy Raciąż**
- 2) Rada Gminy Raciąż**

Urząd Gminy Raciąż
ul. Kilińskiego 2
09-140 Raciąż

Wnoszący Petycję:

Petycja

Na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w związku z wnioskiem, który w dniu 18 czerwca 2025 r. wpłynął od inwestora – firmy WIPASZ SA o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy fermy drobiu składającej się z 16 kurników na ponad 1,2 mln sztuk drobiu w miejscowości Żychowo gm. Raciąż pow. Płońsk, zlokalizowanych na 4 działkach o nr 316, 322/2, 323/2, 324/2 (obręb Żychowo), wnosimy petycję do Wójta Gminy Raciąż oraz Rady Gminy Raciąż o podjęcie w ramach przysługujących tych organom kompetencji poniżej wskazanych działań.

Petycję wnosimy w imieniu całej społeczności lokalnej wsi Żychowo, mając na uwadze ochronę lokalnych wartości przyrodniczych i historycznych, miejscowego środowiska naturalnego, bezpieczeństwo

własnego zdrowia i komfortu życia oraz odpowiedzialności przed kolejnymi pokoleniami za naszą „małą ojczyznę”, stanowczo i z całą mocą sprzeciwiając się wskazanemu w Obwieszczeniu Wójta Gminy Raciąż z 20 czerwca 2025 r. planowanemu Przedsięwzięciu przez inwestora – WIPASZ S.A., polegającemu na budowie instalacji do chowu drobiu Zielonej Farmy wraz z infrastrukturą w bezpośredniej bliskości wyżej wskazanej miejscowości.

W związku z powyższym wnosimy o obiektywne przeprowadzenie postępowania w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach planowanego Przedsięwzięcia, co w naszej ocenie może zapewnić jedynie:

- zbadanie oddziaływań odorowych planowanej inwestycji zgodnie z dyrektywami orzecznictwa sądowego¹,
- powołanie niezależnego od Inwestora biegłego, który oceni zgodność z prawem i kompletność raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z zasadą przezorności²,
- przeprowadzenie w pełni transparentnych konsultacji społecznych wraz z przeprowadzeniem rozprawy administracyjnej z udziałem w charakterze biegłego niezależnego eksperta w zakresie oddziaływań środowiskowych ferm,
- zamówienie analizy hydrologicznej skutków poboru wody do celów Przedsięwzięcia z planowanych przez Inwestora ujęć wody i ich wpływu na poziom wód gruntowych i wód podziemnych oraz ich zasobności.

Ponadto w celu pełnego oszacowania skutków realizacji Przedsięwzięcia wnosimy o:

- oszacowanie przez gminę Raciąż skutków finansowych realizacji Przedsięwzięcia, w tym w szczególności utraty wartości przez grunty położone w odległości 3 km od miejsca lokalizacji

¹ jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 lutego 2022 r., III OSK 1066/21, „nie zwalnia organów orzekających w przedmiocie ustalenia środowiskowych uwarunkowań z obowiązku dokładnego wyjaśnienia, czy ryzyko wystąpienia uciążliwości odorowej wystąpi w danej sprawie i w jaki sposób uciążliwości tej można zapobiec”

² patrz wyroki NSA w sprawach III OSK 4781/21, II OSK 1202/07

Przedsięwzięcia i skali roszczeń odszkodowawczych, które będą kierowane wobec Gminy Raciąż przez właścicieli tych gruntów,

- wskazanie wielkości rezerw finansowych, które Gmina Raciąż utworzy na pokrycie przedmiotowych zobowiązań i pochodzenia środków finansowych na pokrycie przedmiotowych roszczeń,

- wskazanie wielkości środków finansowych, które Gmina Raciąż wyda na modernizację dróg gminnych służących do obsługi komunikacyjnej Przedsięwzięcia polegającą na przystosowaniu ich do ruchu pojazdów o nacisku pojedynczej osi napędowej przekraczającym 8 ton oraz ich odpowiedniej konserwacji.

- wskazanie czy Gmina Raciąż zamierza budować jakiekolwiek drogi gminne na obszarze przylegającym do miejsca realizacji Przedsięwzięcia,

- wskazanie, czy gmina Raciąż zamierza realizować jakiekolwiek inne inwestycje infrastrukturalne na obszarze przylegającym do miejsca realizacji Przedsięwzięcia.

- przeprowadzenie audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego w odniesieniu do dróg gminnych służących obsłudze komunikacyjnej Przedsięwzięcia,

- publiczne przedstawienie analizy kosztów utylizacji padłego ptactwa w przypadku zaistnienia na terenie Przedsięwzięcia epidemii chorób ptaków.

Ze względu na prowadzone postępowanie środowiskowe wnosimy o niezwłoczne podjęcie wyżej wskazanych działań i przedstawieni ich efektów najpóźniej w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania przedmiotowej petycji.

Swoje stanowisko motywujemy następującymi argumentami:

1. Na terenie planowanej inwestycji występują niżej wymienione formy ochrony przyrody, chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U.2024.0.1478 t.j.):

— **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Pólka-Raciąż”,** którego utworzenie na podstawie Rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego z dnia 16 września 2004 roku, ma na celu **zachowanie w stanie możliwie najmniej zmienionym istniejącego układu środowisk bagiennych i wydm w krajobrazie rolniczym Równiny Raciąskiej,** ukształtowanych w wyniku działalności lodowca. Istniejący układ geomorfologiczny i przyrodniczy wyróżnia się w otaczającym krajobrazie kulturowym. Układ czterech bagien; dolina Karsówki, „Topiele”, Krzyżak – Kodłutowo i obszar źródłiskowy strumyka Zadębie k. Żychowa, przecinany wydmami przy różnicy wzniesień dochodzących do 23 m wraz z rzeczką Raciążnicą przecinającą krajobraz polny **tworzy nierozzerwalny kompleks biocenozy wzajemnie powiązanych.** W punkcie 3 rozporządzenia w stosunku do Zespołu zakazuje się:

- a) *niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obszaru;*
- b) *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;*
- c) *uszkodzania i zanieczyszczania gleby.*

W projekcie programu ochrony środowiska dla Gminy Raciąż na lata 2025-2028, z perspektywą na lata 2029-2032, opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej, wskazano: **ZPK Pólka-Raciąż położony jest na terenie gminy wiejskiej i miejskiej Raciąż i obejmuje łącznie powierzchnię 2 330 ha. Szczególnym celem ochrony obszaru jest zachowanie fragmentu unikatowego układu , z perspektywą na lata geomorfologicznego i przyrodniczego na Równinie Raciąskiej.**

— **Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu,** dla którego obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 91 poz. 2456, ze zm.). Obszary te

obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W opublikowanym projekcie programu ochrony środowiska dla Gminy Raciąż na lata 2025-2028, z perspektywą na lata 2029-2032 widnieje zapis: *Nadwkrzański OCHK obejmuje obszar 97 910,40 ha i położony jest na terenie województwa mazowieckiego, w tym w gm. wiejskiej Raciąż. Obszar ten posiada wybitnie rolniczy charakter, z nielicznymi lasami i drzewami. Teren ten wyróżnia się krajobrazem o zróżnicowanych ekosystemach, które pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.* Jeśli lasy i drzewa w ww terenie nie są liczne, to tym bardziej nie należy działać na szkodę tych już istniejących w obszarze sąsiadującym z terenem proponowanym pod inwestycję.

W ww projekcie możemy także odnaleźć wskazany kierunek interwencji dotyczący zachowania walorów „Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” poprzez egzekwowanie przepisów (w tym zakazów) odnoszących się do OCHK, gdzie jako zidentyfikowane ryzyka wskazano: presję inwestycyjną. Czy w tym przypadku nie mamy do czynienia z taką presją?

2. W bliskim sąsiedztwie planowanej przemysłowej fermy drobiu znajdują się tereny lasów szczególnie chronionych (rycina 13 w opublikowanym projekcie programu ochrony środowiska dla Gminy Raciąż na lata 2025-2028, z perspektywą na lata 2029-2032). Ponadto Gmina Raciąż jest częścią terenu obejmującego obszar Zielonych Płuc Polski, zatem ingerencja w środowisko leśne w naszej ocenie jest tym bardziej niezasadna i szkodliwa dla społeczeństwa nie tylko lokalnego.
3. Planowana budowa kurzej fermy w miejscowości Żychowo będzie bezpośrednio sąsiadować ze specjalnym obszarem ochrony siedlisk wchodzącym w skład NATURA 2000 Raciąż (PLH140059 2), utworzonym na mocy rozporządzenia Ministra

Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2023 r. składającym się z dwóch powiązanych funkcjonalnie enklaw. Inwestycja ma być zrealizowana na terenie pomiędzy ww. enklawami, co może spowodować jej negatywne oddziaływanie na chroniony obszar, np. na migrację pomiędzy nimi ptactwa czy występujących na tym terenie gatunków zwierząt będących pod ścisłą ochroną. W skład ww. enklaw wchodzi m.in. rzadkie siedliska, jakimi są torfowiska nakredowe, którego występowanie ogranicza się do Polski północnej oraz nielicznych stanowisk w pasie wyżyn. W województwie mazowieckim jest to największy obszar występowania kłociowisk.

4. Do najważniejszych oddziaływań (zagrożeń, presji i działań) mających lub mogących mieć wpływ na obszar Natura 2000 Raciąż PLH140059 zaliczono: – zagrożenia poziomu średniego: - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych. W odniesieniu do wszystkich obszarów Natura 2000, w tym wyżej wymienionego, szczególne znaczenie ma zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele jego ochrony, w tym w szczególności mogących: – pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, – wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, – pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W projekcie programu ochrony środowiska dla Gminy Raciąż na lata 2025-2028, z perspektywą na lata 2029-2032 znajdują się zapisy dotyczące ochrony form ochrony przyrody. Możemy tam znaleźć zidentyfikowane ryzyka w stosunku do obszaru natura 2000 „Raciąż PLH140059”, którymi są: „Zmiany stosunków wodnych spowodowane przez człowieka, zaniechanie/brak koszenia, zmiana składu gatunkowego Abiotyczne procesy naturalne.”

5. Niewłaściwa inwestycja jest sprzeczna ze Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Gminy Raciąż z 2008 roku³, w której za główny jej cel przyjmuje się osiągnięcie wszechstronnego rozwoju (...) przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą a ochroną środowiska przyrodniczego (...) identyfikującą się z zachowaniem i rehabilitacją wartości przyrodniczych środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów i obiektów prawnie chronionych: zespołu przyrodniczo – krajobrazowego. Inwentaryzacja awifauny wykazała gniazdowanie na omawianym obszarze 4 gatunków zagrożonych wyginięciem (bąk, zielonka, podróżniczek, wodniczka) - wymienionych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Spośród pozostałych gatunków lęgowych zgodnie z wymogami Dyrektywy Ptasiej poza wyżej wymienionymi grupę tę uzupełniają: bocian biały, błotniak stawowy i łąkowy, kuropiatka, żuraw, lelek, dzięcioł czarny, lerka, gąsiorek. Spośród pozostałych gatunków związanych z terenami podmokłymi stwierdzono tu gniazdowanie perkozka, gęgawy, łąbiedzia niemego, cyranki, kokoszki, krwawodzioba, samotnika, rycyka, kszyka, brzęczki (31 śp. samców), strumieniówki, świerszczaka, remiza (14 stanowisk), dziwonię. W okresie przelotów podmokłe bagna są miejscem koncentracji rzadkich gatunków ptaków, takich jak batalion, czapla biała. Jak czytamy dalej w studium, Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Pólka Raciąż znajdują się w gminnej strefie A t.j. w strefie o podwyższonym reżimie ochrony. W zagospodarowaniu Strefy A ***należy zaniechać lokalizacji i rozbudowy obiektów uciążliwych dla otoczenia, mogących powodować dewastację środowiska – gleby, powietrza, roślinności, chronić przed zabudową tereny szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, zabudowę i urządzenia techniczne harmonizować z otaczającym krajobrazem, objąć szczególną ochroną roślinność łęgową,*** która bezpośrednio sąsiaduje z działkami pod inwestycję. Szesnaście kurników z pewnością wyczerpuje znamiona takich obiektów. Duża koncentracja zwierząt na stosunkowo niewielkich

³ <https://gminaraciaz.pl/pl/306/0/studium-uwarunkowan-i-kierunkow-zagospodarowania-przestrzennego.html>

obszarach, wpływa bezpośrednio na pogorszenie się stanu środowiska. Przemysłowa hodowla zwierząt wiąże się z chęcią minimalizowania kosztów przy maksymalizacji zysków, co oznacza niepotrzebne obciążenie środowiska emisją gazów cieplarnianych oraz znaczącymi ładunkami azotu i fosforu, co w rezultacie wpływa na zanieczyszczenie środowiska wodnego.

W projekcie programu ochrony środowiska dla Gminy Raciąż na lata 2025-2028, z perspektywą na lata 2029-2032 znajdują się zapisy dotyczące ochrony form ochrony przyrody. Możemy tam znaleźć zidentyfikowane ryzyka w stosunku do obszaru natura 2000 „Raciąż PLH140059”, którymi są: **„Zmiany stosunków wodnych spowodowane przez człowieka, zaniechanie/brak koszenia, zmiana składu gatunkowego Abiotyczne procesy naturalne.”**

6. Tak duża inwestycja potrzebuje dużej ilości wody (jednorazowo prawie 1,2 mln drobiu)co przy studniach głębinowych może doprowadzić do osuszania terenu. Tak duży pobór gruntowej doprowadzi do wybitnego zwiększenia istniejącej suszy fizjologicznej oraz do osuszenia bagien żychowskich będących ostoją rzadkich i chronionych ptaków. Pamiętajmy, że uchwała nr 123/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 listopada 2024 roku w § 2 pkt 6 nakazuje utrzymanie, a wrazie potrzeby podwyższanie poziomu wód gruntowych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych. Tak duży pobór wody ponadto dodatkowo może uniemożliwić i tak trudną produkcję rolną.
7. Nie tworzymy precedensów. Na terenie Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego Pólka-Raciąż nie ma ani jednej kurzej fermy. Nie jesteśmy przeciwni jakimkolwiek inwestycjom na terenie naszej gminy, ale róbmy to z głową, są przecież inne miejsca na jej terenie doskonale nadające się pod tego typu przedsięwzięcia.
8. Nasza wieś, a zwłaszcza kolonia Żychowo – Górki ma walory turystyczne i krajoznawcze. Przyjeżdżają tutaj grzybiarze, wielbiciele dzikich ptaków nie tylko z terenów naszej gminy. Organizowane są tutaj wycieczki krajoznawcze, działki kupują

mieszkańcy dużych miast, aby w obcowaniu z naturą znaleźć wytchnienie. Budowa tak uciążliwej inwestycji przyczyni się do zmniejszenia zainteresowania turystyką w nasze rejony jak również ilością chętnych do osiedlenia się na terenie naszego sołectwa.

9. Nastąpi ograniczenie rozwoju gospodarczego gminy. Najczęstszym argumentem zwolenników dużych ferm są nowe miejsca pracy i dodatkowe wpływy do budżetu gminy z tytułu podatków. Niestety, dopiero po uruchomieniu instalacji okazuje się, że z kilkudziesięciu obiecanych etatów stworzonych zostaje kilka. Przemysłowe metody chowu zapewniają minimalizowanie kosztów produkcji między innymi z tytułu mechanizacji hodowli. Stąd niejednokrotnie z obiecanych wpływów do budżetu gminy pozostaje jedynie podatek rolny od posiadanych gruntów. Przemysłowa hodowla zwierząt to nie tylko zespół budynków, ale również uciążliwe odory i znaczące przekształcenia krajobrazu ze względu na konieczność zagospodarowywania odchodów na stosunkowo dużych areałach. Są to czynniki, które skutecznie blokują możliwość rozwoju agroturystyki lub rolnictwa ekologicznego. Tymczasem coraz więcej osób opowiada się przeciwko przemysłowej hodowli, wybierając czyste środowisko i produkty dobrej jakości.
10. Nastąpi spadek cen naszych nieruchomości. Inwestorzy zainteresowani powstaniem nowych ferm unikają dyskusji na temat ewentualnych skutków uciążliwego sąsiedztwa. Tymczasem mieszkańcy objęci negatywnym oddziaływaniem dużej fermy, takim jak np. wyczuwalne okresowo przykre zapachy lub znaczące przekształcenia krajobrazu, muszą się liczyć z realnym spadkiem wartości ich gospodarstw. Spadek wartości nieruchomości to również mniejsze podatki dla gminy Raciąż podczas ich sprzedaży.
11. Dojazd do planowanej inwestycji odbywać się będzie zapewne istniejącymi drogami gminnymi. Ciężkie pojazdy dojeżdżające do fermy doprowadzą je do stanu nieużywalności przez auta osobowe, a to niekiedy jedyna droga dojazdowa dla

mieszkańców wsi. Częstsze jej naprawy to dodatkowe koszty dla gminy. Ciężarowe auta na nieoświetlonej drodze będą sprawiać niebezpieczeństwo dla spacerujących nią dzieci i dorosłych. Ewentualne wybudowanie nowych dróg dojazdowych (co będzie konieczne biorąc pod uwagę położenie planowanej inwestycji) związane będzie zapewne z niszczeniem istniejących drzewostanów, zatem degradacją środowiska naturalnego.

12. Spotencjonowany hałas związany chociażby z transportem pasz, nie będzie bez wpływu na zdrowie i komfort mieszkańców. W rozdziale 4.2 dotyczącym zagrożenia hałasem (projekt programu ochrony środowiska dla Gminy Raciąż na lata 2025-2028, z perspektywą na lata 2029-2032) czytamy, że za słabe strony dotyczące zagrożenia hałasem uznano znaczne natężenie ruchu tranzytowego, w tym pojazdów ciężarowych... Czyż taka sytuacja się nie pojawi w przypadku planowanej inwestycji?
13. W zaktualizowanej strategii rozwoju Gminy Raciąż na lata 2016-2026 są zawarte zadania, które stawiają za cel przede wszystkim dążenie do zrównoważonego rozwoju gminy, który będzie procesem przenikania się, integrowania i spójnych działań politycznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych, **ze szczególnym uwzględnieniem zachowania równowagi środowiska naturalnego oraz jego ochrony.**
14. W 2014 r. podobne plany inwestycyjne we wsi Żychowo zostały zablokowane przez ówczesnego wójta gminy Raciąż, który 1 sierpnia 2014 r. opublikował obwieszczenie, w którym poinformował o wydaniu decyzji odmawiającej określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia polegającego na budowie fermy drobiu składającej się z siedmiu kurników⁴.
15. Wnioskodawca chwali się, że bardziej niż kiedykolwiek dąży do ochrony naszej planety. Czy budowa takiej fermy na terenie objętym ochroną przyrody, która ma na celu zachowanie fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego ze względu na ich walory widokowe i estetyczne, też wpisuje się w głoszony przez spółkę postulat?

⁴ <https://bip.gminaraciaz.iap.pl/pl/816/3295/obwieszczenie-wojta-gminy-raciaz.html>

16. 4 km od fermy może powstać zbiornik retencyjny Kraszewo na rzece Raciążnicy, który otrzymał dofinansowanie z *Funduszy Europejskich na zielony rozwój Mazowsza*. Obiekt ten ma mieć walory turystyczno-rekreacyjne dla gminy. Czy jedno z drugim nie stoi w sprzeczności?
17. Ostatnimi czasy coraz częściej zdarzają się przypadki masowych chorób zwierząt hodowlanych – w roku 2021 oraz 2024 na terenie naszej Gminy występowało zagrożenie wysoce zjadliwą gripą ptaków a w 2025 mieliśmy ogniska Rzekomego Pomoru Drobiu – budowa wielkich ferm kurzych to zarazem budowa ognisk tych chorób.

Reasumując, jesteśmy stanowczo przeciwni planowanej inwestycji oraz mocno zdeterminowani do obrony naszego stanowiska. Będziemy korzystać z wszelkich środków dopuszczonych prawem, aby zapobiec dewastacji tego drogiego terenu. Poinformujemy wszelkie organizacje i stowarzyszenia chroniące przyrodę na terenie Mazowsza. Mamy nadzieję, że nasze zdanie będzie brane pod uwagę przez Pana Wójta przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach niedosłej inwestycji. Liczymy również na wszelkie nowe informacje, w związku z tą sprawą. Jest to w interesie nas – wszystkich mieszkańców gminy Raciąż.

